

neomezuje se na registrování fakt, nýbrž rozebíraje je a hodnotě je, jednal proti veřejnému zájmu.

(Rozh. ze dne 8. června 1929, Zm I 682/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromého obžalobce do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 6. října 1928, jímž byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle §§ 487, 488, 493 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji znova projednal a rozhodl mimo jiné z těchto

důvodů :

Zmateční stížnosti, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti podle čís. 5 § 281 tr. ř., nelze upřít oprávnění. Nemůže býti sporu o tom, že tisk má právo a jest povolán k tomu, by skutečnosti, které tak rozvířily veřejné mínění, jak tomu bylo v souzeném případě, kde šlo o zločin vraždy, nepominul v novinách mlčením a, že jest oprávněn, okolnosti jež vyšly na jevo, zaznamenati a veřejnosti sdělit. Než tisku jsou v tom uloženy určité meze. Na jedné straně jest to zákaz čl. VIII. zákona ze 17. prosince 1862 čís. 8 ř. zák. z roku 1863 rozebírati moc průvodů, na druhé straně ochrana cti osoby, proti níž shodou okolností vyšly na jevo, jak tomu bylo v souzeném případě, takové pŕtahy, že byla pro podezření z vraždy vzata do vyšetřovací vazby. V souzeném případě nalézací soud sám uznal, že se obžalovaný neomezil na pouhé zaznamenání na jevo vyšlých skutečností, nýbrž že je v neprospěch soukromého obžalobce v tisku hodnotil a moc průvodů rozebíral proti zákazu čl. VIII. onoho zákona. Jde o to (posuzování jeho činu s hlediska přečinu podle čl. VIII. nepřichází tu v úvahu, ježto obžaloba nebyla naň v tomto směru podána), pokud závadný článek porušuje zákon v ustanoveních dvanácté hlavy II. dílu trestního zákona. Tu ovšem nutno především zaujmouti stanovisko k ustanovení § 4 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. o veřejném zájmu jakožto důvodu trestnost vylučujícím a jest zásadně připustiti, že může do jisté míry vyžadovati veřejný zájem — dodržování zákonů, odstranění zlořádů ve veřejné správě — by veřejnost o zločinu veřejné mínění tak značně rozvířivším náležitě byla zpravena. Nelze však pustiti se zřetele, že právě zákaz zákona rozebírati moc průvodů vyslovený v čl. VIII. byl vydán v eminentním veřejném zájmu a, jednal-li proto pachatel proti tomuto zákazu, neomezuje se na zaznamenání fakt, nýbrž rozebíraje je a hodnotě je, jednal proti veřejnému zájmu.

Čís. 3518.

V případech, v nichž pachatel v urážlivém projevu neuvedl jméno napadeného, nýbrž jen znamená připadající na jednu nebo několik z více osob náležejících k jistému sboru, okruhu a t. d., aniž by bylo patrné, na kterou z nich se urážlivý výrok vztahuje, je každá z těchto osob

dotčenou na své cti a je k podání soukromé obžaloby oprávněna každá z nich, jež podle způsobu pronesené výtky musí se obávati toho, že bude třetími osobami pokládána za onu, jež jest míněna urážlivým projevem.

Pro pojmání urážky projevené ve formě povšechné, pouhým udáním jistých znamení, je po stránce objektivní vždy rozhodným účinek, kterým působila na třetí osoby, zda mohla býti jimi postřehnuta jako výtka vztahující se na ony osoby, které vystupují jako soukromí obžalobci.

V subjektivním směru se vyžaduje jen, by si byl pachatel vědom urážlivé povahy svého projevu vůbec a toho, že podle znamení jím uvedených může býti jeho útok vztahován i na jiné osoby než právě na onu, již snad měl při svém projevu na mysli.

Třetí osoby, jež se dovídají o urážlivých výtkách činěných politické straně a užšímu kruhu nejmenovaných členů strany, vztahují takové výtky nezřídka prostě na všechny významné činitele napadené politické strany; pokud jsou tito oprávněni podati soukromou obžalobu.

(Rozh. ze dne 8. června 1929, Zm I 295/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem krajského soudu v Chebu jako soudu odvolacího ve věcech přestupkových ze dne 29. srpna 1928, jímž bylo vyhověno odvolání obžalovaného do rozsudku okresního soudu ve Vildštejně ze dne 13. června 1928, a tento rozsudek změněn v ten smysl, že se obžalovaný sprostňuje podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek proti bezpečnosti cti podle § 491 tr. zák., spáchaný prý tím, že dne 19. srpna 1927 v Sch. výrokem ve veřejném shromáždění proneseným »Der Bund der Landwirte ist eine korrupte Partei; ich kann diese Korruption beweisen: 1. mit den Kohlenscheinen erhalten sie ihre Sekretäre und 2. S. bekam für die Landjugend 300.000 Kč« vinil soukromé obžalobce z opovržlivých vlastností, byl porušen trestní zákon v ustanovení § 488 tr. zák.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu ve Vildštejně ze dne 13. června 1928 byl obžalovaný uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle § 491 tr. zák., spáchaným tím, že dne 19. srpna 1927 v Sch. shora uvedeným výrokem ve veřejném shromáždění proneseným vinil soukromé obžalobce z opovržlivých vlastností. Krajský soud v Chebu jako soud odvolací ve věcech přestupkových vyhověl však rozsudkem ze dne 29. srpna 1928 odvolání obžalovaného proti onomu rozsudku soudu první stolice do výroku o vině a změnil tento rozsudek v ten smysl, že se obžalovaný sprostňuje podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro onen přestupek, v podstatě z těchto důvodů: Shora řečený, soudem první stolice prokázaným shledaný výrok obžalovaného zahrnuje v sobě nepochybně urážku politické strany »Bund der Landwirte«. Poněvadž však tu nejde

o soukromou obžalobu podanou touto politickou stranou orgány k zastupování této strany oprávněnými, nýbrž jde tu o soukromou obžalobu, již podali členové říšského vedení politické strany »Bund der Landwirte«, pokud se týče parlamentního klubu této politické strany vlastním jménem, bylo zkoumati, zda onen urážlivý projev obžalovaného je též urážkou soukromých obžalobců. Otázku tu bylo zodpovědětí záporně. Výtku politické straně nemůže býti pokládána za výtku směřující proti jednotlivým členům této strany. To plyne již z úvahy, že k usnesením, jimiž politická strana projevuje svou jsoucnost, není nutně zapotřebí souhlasu všech členů strany. Podle toho mohla by býti shledána v oné urážce politické strany »Bund der Landwirte« zároveň i urážka určitých členů této strany jen tenkrát, kdyby byl obžalovaný ve svém projevu způsobem znatelným vyjádřil, že se tyto členové strany stotožňují s oněmi činy, jež podle tvrzení obžalovaného poukazují ke korupci strany. Tuto výtku však obžalovaný soukromým obžalobcům ve svém projevu nečiní. Z toho, že snad obžalovaný žije v nepřátelství s některými ze soukromých obžalobců, kteří jsou členy a činovníky řečené politické strany, nelze dovozovati, že obžalovaný vytkl svým projevem soukromým obžalobcům, že se stotožňují s činy zakládajícími prý korupci strany; neboť takový závěr spočíval by na pouhé domněnce, jíž by třetí osoby o projevu se dověděvší nemusily sdíleti. Z toho, že soukromí obžalobci zůstali nadále členy řečené politické strany, nelze usuzovati, že dali tím na jevo, že se stotožňují s případnými nečestnými činy této strany; neboť v případech, v nichž rozhoduje většina, není pouhé mlčení totožným s projevem souhlasu a otázka, zda jde o korupci či nikoli, nemusí ostatně býti posuzována všemi stejně. Že obžalovaný zamýšlel postihnouti svým urážlivým projevem právě soukromé obžalobce, nelze zejména dovozovati ani z jeho slov »Mit den Kohlenscheinen erhalten sie ihre Sekretäre«. Konečně nemůže býti v povšechném obviňování politické strany »Bund der Landwirte« spatřována urážka soukromých obžalobců již proto, že z projevu obžalovaného nevychází na jevo, že k činům poukazujícím prý ke korupci řečené strany došlo na základě usnesení strany.

Shora citovaný rozsudkem soudu první stolice zjištěný urážlivý výrok, z něhož odvolací soud v rozhodovacích důvodech svého rozsudku vychází, skládá se jednak z věty »Der Bund der Landwirte ist eine korrupte Partei«, jednak z výroku o určitých činech, jimiž obžalovaný může podle svého tvrzení korupci řečené politické straně vytýkanou dokázati, t. j. z výroku »Ich kann diese Korruption beweisen: 1. mit den Kohlenscheinen erhalten sie ihre Sekretäre und 2. S. bekam für die Landjugend 300.000 Kč«. Doslov této druhé části projevu obžalovaného, zejména výroku »Mit den Kohlenscheinen erhalten sie ihre Sekretäre«, nutí ke zkoumání, zda nejde tu kromě výtky v první větě politické straně »Bund der Landwirte« činěné zároveň o obviňování podle § 488 tr. zák. směřující nikoli proti politické straně »Bund der Landwirte« vůbec, nýbrž proti jistému užšímu kruhu členů této strany, zejména proti těm, kdož měli co činiti s uhelnými lístky, o nichž se obžalovaný zmiňuje, tedy proti těm, kteří je pro stranu vymohli za účelem obžalovaným tvrzeným nebo jich k tomuto účelu použili. Podá-

li-li soukromí obžalobci na obžalovaného pro onen jeho výrok soukromou obžalobu pro urážku na cti, a to nikoli v zastoupení politické strany »Bund der Landwirte«, nýbrž vlastním jménem, bylo za onoho stavu věci odvolacímu soudu zkoumati, zda byli výrokem obžalovaného též soukromí obžalobci uraženi, zejména slovy »Mit den Kohlenscheinen erhalten s i e ihre Sekretäre«. Poněvadž soukromí obžalobci nebyli v projevu obžalovaného výslovně jmenováni, bylo odvolacímu soudu při tom řešiti otázku, zda jsou soukromí obžalobci v projevu obžalovaného označeni »znameními na ně připadajícími« (§ 488 tr. zák.). Odvolací soud obíral se, jak vysvítá ze shora uvedeného odůvodnění jeho rozsudku, otázkou, zda lze ve výroku obžalovaného shledati též urážku soukromých obžalobců, zejména, zda lze v něm spatřovati výtku, že se soukromí obžalobci stotožňovali nebo stotožňují s oněmi činy, jež ospravedlňují podle názoru obžalovaného výtku korupce politické straně »Bund der Landwirte« činěnou, nezkoumal však věc v tomto směru ani po stránce objektivní ani po stránce subjektivní ze správných právních hledisek. Judikaturou nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího jest ustálen názor, že v případech, v nichž pachatel ve svém urážlivém projevu (zejména v obviňování z určitého nečestného nebo nemravného skutku po rozumu § 488 tr. zák.) neuvedl jméno napadeného, nýbrž uvedl jen znamení připadající na jednu nebo na několik z více osob náležejících k jistému sboru, okruhu atd., aniž by bylo patrné, na kterou z nich se urážlivý výrok vztahuje, je každá z těchto osob dotčena na své cti a je následkem toho k podání soukromé obžaloby oprávněna každá z nich, jež podle způsobu pronesené výtky musí se toho obávat, že bude třetími osobami pokládána za onu, jež jest míněna urážlivým projevem. Čest jest výrazem úcty, které někdo používá v kruhu svých blízkých, a důvodem trestnosti útoků na čest je snížení této úcty v úsudku třetích osob útokem ve XII. hlavě druhého dílu trestního zákona blíže naznačeným. Je tedy pro pojímání urážky projevené ve formě povšechné, pouhým udáním jistých znamení, po stránce objektivní vždy rozhodným účinek, kterým působila na třetí osoby, zda totiž mohla býti jimi postřehnuta jako výtku vztahující se na ony osoby, které vystupují jako soukromí obžalobci (rozh. sb. n. s. č. 2604 a j.). Odvolací soud měl tudíž po stránce objektivní zkoumati, zda mohl urážlivý projev obžalovaného, zejména však výrok obžalovaného »Mit den Kohlenscheinen erhalten s i e ihre Sekretäre«, třetími osobami jako posluchači a j., vztahován na soukromé obžalobce neb alespoň též na soukromé obžalobce. Je-li podle toho v každém případě, v němž jest napadená osoba v urážlivém projevu označena jen »znameními na ni připadajícími«, nutno, by bylo zkoumáno, zda mohla býti určitá osoba podle poznatku třetích osob pokládána za osobu, proti níž urážlivý útok směřuje, bylo toho třeba tím více v souzeném případě, v němž vystupovaly jako soukromí obžalobci vesměs osoby, jež jsou, jak rozsudek odvolacího soudu sám uvádí, nejen členy, nýbrž i činovníky politické strany »Bund der Landwirte«, a to členy říšského vedení této strany, pokud se týče členy parlamentního klubu téže strany (poslanci); neboť třetí osoby, jež se dovídají o podobných urážlivých výtkách činěných politické straně a užšímu kruhu nejmenovaných členů téže strany, vztahují

takové výtky nezřídka prostě na všechny významné činitele napadené politické strany. Ze shora uvedeného odůvodnění rozsudku odvolacího soudu je však patrné, že odvolací soud vyloučil v souzeném případě urážku soukromých obžalobců po stránce objektivní prostě proto, že v projevu obžalovaného není znatelným způsobem vyjádřeno, že se soukromí obžalobci stotožňovali s činy poukazujícími prý ke korupci politické strany »Bund der Landwirte«, že nelze ani z jiných okolností usuzovati, že se ztotožňují s těmito činy, a že není z projevu obžalovaného patrné, že k činům tu v úvahu přicházejícím došlo na základě usnesení řečené strany. Zda mohly třetí osoby (posluchači), jejichž poznatek je rozhodným, přes to vše vzhledem k okolnostem případu spatřovati v urážlivém projevu obžalovaného též výtky vztahující se na soukromé obžalobce jako činovníky politické strany »Bund der Landwirte«, nebylo odvolacím soudem vůbec zkoumáno.

Po stránce subjektivní zaujímá odvolací soud, jak plyne ze svrchu zmíněného odůvodnění jeho rozsudku, zřejmě stanovisko, že urážka soukromých obžalobců by tu přicházela v úvahu jen, kdyby byl obžalovaný zamýšlel postihnouti svým projevem, zejména slovy »Mit den Kohlenscheinen erhalten sie ihre Sekretäre«, právě soukromé obžalobce. Tento právní názor je mylný. V případech, v nichž pachatel v urážlivém projevu jména napadeného neuvedl, nýbrž označil osoby napadené jen »znameními na ně připadajícími«, vyžaduje se po stránce subjektivní jen, by si byl pachatel vědom urážlivé povahy svého projevu vůbec a toho, že podle znamení jím uvedených může býti jeho útok vztahován i na jiné osoby, než právě na onu, již snad měl při svém projevu na mysli. Toto do jisté míry širší ručení pachatelovo jest pokládati podle povahy věci za důvodné; neboť, opomenul-li jmenovati přesně a zřetelně toho, proti němuž útok podle jeho úmyslu směřoval, musí zodpovídati i za důsledky tohoto svého jednání a nemůže se, zvoliv takovou zajisté nebezpečnější formu útoku, snad vymknouti ještě trestnímu stíhání vůbec (rozh. sb. n. s. č. 2604 a j.). Z řečeného vysvítá, že odvolací soud porušil při právním posuzování urážlivého projevu tu v úvahu přicházejícího po stránce objektivní a subjektivní trestní zákon v ustanovení § 488. Bylo proto zmatečnì stížnosti generální prokuratury podle §§ 33, 479 tr. ř., podle § 292 tr. ř. vyhověti a uznati tak, jak se stalo.

Čís. 3519.

§ 376 tr. zák. jest jen použitím § 335 tr. zák. na určitý výsek možných případů.

K odsouzení pro přestupek podle § 376 tr. zák. se vyžaduje, by kromě zjištění, že se osoba, která z přirozené povinnosti má dohled k dětem, jež nejsou samy s to, by se opatřily a chránily před nebezpečnostvím, provinila nepečlivostí, plnic tuto povinnost, bylo dále zjištěno, že tato osoba již podle přirozených následků svého opomenutí, jež každý může snadno poznati, mohla postřici, že jím může býti ohrožena tělesná bezpečnost dětí.

Povinnost otce, by sám osobně dohlížel k tělesné bezpečnosti dětí,